

Státní správa a samospráva: Jak se v tom vyznat?

16.7.2024 - | Městská část Praha 1

Obce, a v případě velkých měst také městské části, mají spoustu úkolů, které si řeší samy v rámci vlastní samosprávy. Zároveň však zajišťují i řadu úkolů, které na ně přenesl stát tak, aby byla jeho služba blíže lidem. Pro běžného smrtelníka však může být až nadlidský úkol se vyznat v tom, jestli s vámi městská část jedná v rámci vlastní samosprávy (samostatná působnost), nebo jako prodloužená ruka státu (přenesená působnost).

V čem se tedy liší samostatná a přenesená působnost? Na úřad městské části si jako občanmohu zajít vyřídit třeba občanský průkaz. Tento univerzální doklad totožnosti musím mít jako příslušník státu. A je to právě stát, který má zájem na tom, abychom jako občané tento doklad měli. Jde tedy o přenesenou působnost, kterou stát deleguje na obecní úřady.

Naopak do samostatné působnosti může patřit třeba zajišťování vyvážení odpadu. Na takové službě má stát vlastně pramalý zájem a obec ji spravuje samostatně ve vlastním zájmu nebo v zájmu svých občanů. Byť se ten rozdíl zdá nepatrný, všichni jej asi cítíme. Zásadní rozdíl je také v tom, že vykonávání státní správy je úzce definováno zákony a správním řádem psanými tak, aby zde nezůstával prostor pro improvizaci. Jsou to úkony, které se jednoduše řečeno musí dělat a existují přesná pravidla, jak se mají dělat. Samospráva je naopak zákony omezována jen velmi volně a obec si v řešení samosprávních úkonů může počínat velmi kreativně. Zatímco vydání občanského průkazu má jasná pravidla daná státem, to jak obec zajišťuje vývoz odpadu, je do značné míry na ní.

Některé další úkony, které jasně odlišují státní (přenesenou) správu a samosprávu:

Přenesená správa:

- Vedení matričních knih
- Projednávání přestupků
- Vydání stavebního povolení
- Zapisování občanů do evidence obyvatel

Samospráva:

- Zřízení a zrušení obecní policie
- Rozhodnutí o pořízení územního plánu
- Místní odpadové hospodaření
- Rozhodnutí o sloučení či připojení k jiné obci

<https://www.praha1.cz/statni-sprava-a-samosprava-jak-se-v-tom-vyznat>